

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu Üyelerine ve Kamuoyuna

Meclis Başkanlığı'na 27 Eylül'de sunulan "Bazı Vergi Kanunları ile Kanun ve kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" çevrenin dönüşü olmayacak yıkımına yol açacak düzenlemeler içermektedir.

10 Ekim Salı günü TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda maddeleri üzerinde görüşmelere başlanacağı bilgisi alınmıştır. Türkiye Barolar Birliği Çevre ve Kent Hukuku Komisyonu olarak, tasarının ilgili maddelerine ilişkin görüş ve önerilerimizi sunuyoruz.

Kanun tasarısının;

• 54.maddesi ile "Madencilik Faaliyetlerinde İzinler" başlıklı 7.maddenin on birinci fıkrasının, birinci cümlesi değiştiriliyor. Buna göre çevreye ilişkin Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) ve diğer izin süreçleri 3 ay içinde bitirilmezse izin verilmiş sayılacak.

Tasarı; "Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir." hükmünü içeren Anayasanın 56.maddesi ile "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez;

proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez" kuralını getiren Çevre Kanunu'nun10.maddesi ile Türkiye'nin taraf olduğu çevre koruma sözleşmeleri, madencilik faaliyetleri için yürürlükten kaldırılmaktadır. Kanun değişikliği ile anayasa ve uluslararası sözleşmeler ilga edilemez.

Bu tasarı yasalarsa, madencilik faaliyetleri için alınması zorun Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) kararı, çevre izin ve lisansları, orman tahsisi, işyeri açma ve çalışma (gayrisihhi müessese) ruhsatları, imar izinleri, kamu hizmetine ya da umumun yararına ayrılmış yerlere 60 metre, özel mülklere 20 metre dahilinde madencilığe izin ile diğer izin ve ruhsatlar için yapılan başvurular 3 ay içinde sonuçlandırılmazsa izin verilmiş sayılacak. Böylelikle madencilik faaliyetleri her türlü denetimden muaf, dokunulmaz faaliyetlere dönüştürülmek istenmektedir. Oysa madencilik çevreye en fazla zarar veren, iş güvenliği açısından en tehlikeli faaliyetlerin başında gelmektedir. Tasarının gerekçesinde yer alan "**çevreye duyarlı madencilik**" tasarının kendisi ile tezattır. Tasarının yasalaşması, maden işletmesi yapılan alanları yaşanmaz hale getirecek, yeni Soma facialarının önünü açacaktır.

Sonuç olarak, bu nedenlerle 54.madde tamamıyla tasarıdan çıkarılmalıdır.

• Tasarının 55.maddesi ile "Maden Teşvik Tedbirleri" başlıklı 9.maddesine eklenen fıkra ile orman alanlarında yapılacak madencilik faaliyetleri için ilk 10 yıl için herhangi bir bedel alınmayacağı düzenlemesi getiriliyor.

Anayasa'nın 169. maddesinden gerekçesinde de belirtildiği gibi maddenin birinci fıkrası doğal kaynaklarımızın en önemlilerinden biri olan ormanların korunması ve sahaların genişletilmesi için Devlete gereken tedbirleri alıp kanun koymayı ve bütün ormanların gözetimi ödevini getirmektedir. (AYM., 13.09.2000 tarih ve E:2000/21, K:2000/16 sayılı kararı) 3. fıkrası "Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez." anayasal kuralını getirmektedir. Anayasanın bu düzenlemesine rağmen orman alanlarının madencilığe açılması orman varlığımıza çok büyük zarar

vermektedir. Tasarının bu maddesi ile orman varlığına büyük zararları olan madencilik faaliyetleri için 10 yıl boyunca ağaç bedeli dahi alınmaması sağlanmaya çalışılıyor. Tasarı yasalaşırda madencilik adı altında 'hiç bir yükümlülük aranmadan' orman alanları talana açılacaktır.

Sonuç olarak, madde tasarıdan çıkartılmalıdır.

• ***Tasarının 56.maddesi ile Maden Kanununun "Arama Faaliyetleri" başlıklı 17.maddesinin ikinci fıkrasının beşinci cümlesi değiştirilerek "jeolojik haritalama, jeofizik etüd, sismik, karot, kırıntı ve numune almaya yönelik faaliyetler için ÇED kararı aranmayacağı" düzenlemesi öngörülüyor.***

Tasarının gerekçesinde "madencilik faaliyetlerinin her aşaması Çevre Kanununun izin ve lisans süreçlerine dahil olduğu" belirtilmektedir. Yukarıda da belirtildiği gibi tasarının 54.maddesi ile bu izin ve lisans süreçleri etkisiz hale getirilmektedir. Bu maddesi ile madencilik için sağlanmak istenen "çevre koruma mevzuatı muafiyeti" arama faaliyetleri ile başlatılmaktadır. Sözü edilen arama faaliyetlerinin çevreye zarar vermeyeceğine peşinen karar verilemez. Arama faaliyetinin yapılacağı alanın özellikleri, aramanın yoğunluğu gibi faktörler çevreye olası etkiler için belirleyicidir. Son yıllarda maden arama faaliyetlerinin Kazdağları'nda ve diğer hassas bölgelerde yarattığı çevresel zararlar göz önüne alındığında tasarının bu maddesi de sağlıklı çevrede yaşama hakkını ortadan kaldıracak niteliktedir.

Sonuç olarak, bu nedenle ***"jeolojik haritalama, jeofizik etüd, sismik, karot, kırıntı ve numune almaya yönelik sathi hazırlık işlemleri içeren faaliyetler için çevresel etki değerlendirmesi kararı aranmaz"*** cümlesi tasarıdan çıkartılmalıdır.

Kamuoyunun bilgisine saygılarımızla sunarız.

Türkiye Barolar Birliği Çevre ve Kent Hukuku Komisyonu